

7 ΗΜΕΡΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

14 Ιανουαρίου 2021, Τεύχος 360

Διεύρυνση του εξωτερικού ελλείμματος, σύγκριση της τρέχουσας με την προηγούμενη κρίση – Κρίσιμος ο ρόλος των εξαγωγών εμπορευμάτων

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος (ΤτΕ), το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών στο 10-μηνο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2020 διαμορφώθηκε σε έλλειμμα -€9,4 δις σε τρέχουσες τιμές.¹ Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι οι πληρωμές προς τους φορείς της αλλοδαπής (π.χ. για αγορές αγαθών και υπηρεσιών) ξεπέρασαν τις αντίστοιχες εισπράξεις κατά €9,4 δις. Βάσει των φθινοπωρινών προβλέψεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Νοέμβριος 2020), το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών στην Ελλάδα για το σύνολο του έτους 2020 εκτιμάται στα -€9,8 δις ή στο -6,0% του ονομαστικού ΑΕΠ. Η ΤτΕ, σε πιο πρόσφατη πρόβλεψή της (Δεκέμβριος 2020, ενδιάμεση έκθεση νομισματικής πολιτικής, βασικό σενάριο), εκτιμά το προαναφερθέν έλλειμμα στο -5,8% του ονομαστικού ΑΕΠ. Είναι αρκετά πιθανό το τελικό αποτέλεσμα να μην αποκλίνει σημαντικά από τις παραπάνω προβλέψεις. Ο λόγος είναι ότι στις εναπομείνουσες δύο παρατηρήσεις, ήτοι του Νοεμβρίου και του Δεκεμβρίου 2020, το εποχικό έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών, το οποίο δύναται να είναι μειωμένο σε σχέση με πέρυσι λόγω της ύφεσης και της μικρής συνεισφοράς των τουριστικών εισπράξεων το 4^ο τρίμηνο, θα αντισταθμιστεί σε έναν βαθμό από την εκταμίευση της 4^{ης} δόσης των SMPs και ANFAs (€644,42 εκατ. πιστωτική εγγραφή στο ισοζύγιο δευτερογενών εισοδημάτων) που πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο 2020. Συνεπώς, το 2020 αναμένεται να χαρακτηριστεί – εκτός των άλλων – και από διεύρυνση του ελλείμματος του εξωτερικού ισοζυγίου κατά περίπου 4,5 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ (-1,5% του ΑΕΠ το 2019).

Λαμβάνοντας υπ' όψιν την εμπειρία της ελληνικής οικονομίας τη δεκαετία του 2000, τα προαναφερθέντα αποτελέσματα αποδεικνύουν ότι η διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών δύναται να προκύψει τόσο σε συνθήκες αύξησης της εγχώριας οικονομικής δραστηριότητας όσο και σε συνθήκες συρρίκνωσης. Στη μεν πρώτη περίπτωση πρωτεύοντα ρόλο διαδραματίζει η ενίσχυση της εγχώριας ζήτησης, στη δε δεύτερη, η πτώση των εξαγωγών.

¹ Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (-€9,4 δις στο 10-μηνο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2020 από -€0,8 δις το αντίστοιχο διάστημα πέρυσι) ισούται με το άθροισμα 4 ισοζυγίων, ήτοι των αγαθών (-€15,6 δις από -€19,5 δις), των υπηρεσιών (+€6,5 δις από +€20,1 δις), των πρωτογενών (-€0,5 δις από -€1,3 δις) και των δευτερογενών (+€0,2 δις από €0,0 δις) εισοδημάτων. Το ισοζύγιο αγαθών και το ισοζύγιο υπηρεσιών αναφέρονται συχνά και ως καθαρές εξαγωγές αγαθών και καθαρές εξαγωγές υπηρεσιών (ή καθαρές εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών όταν αναφέρονται στο σύνολο του ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών).

Συγγραφείς

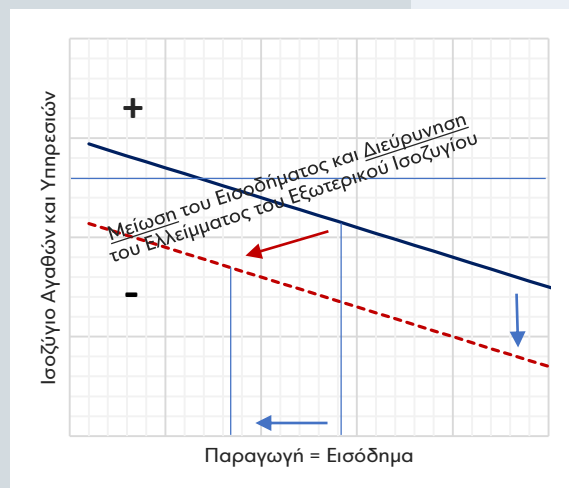
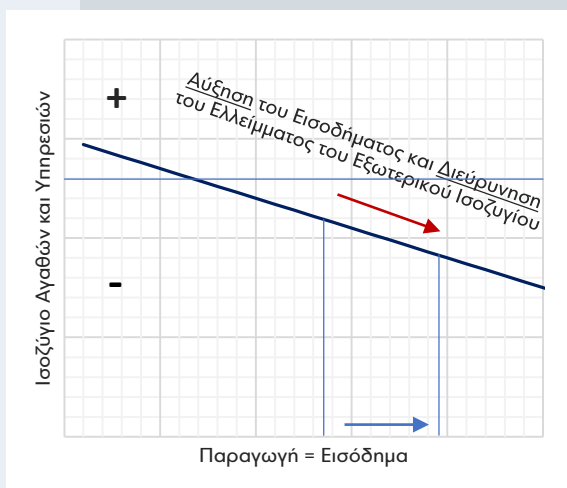
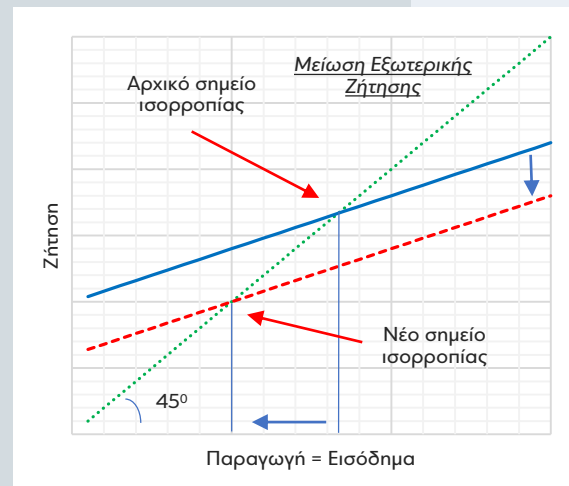
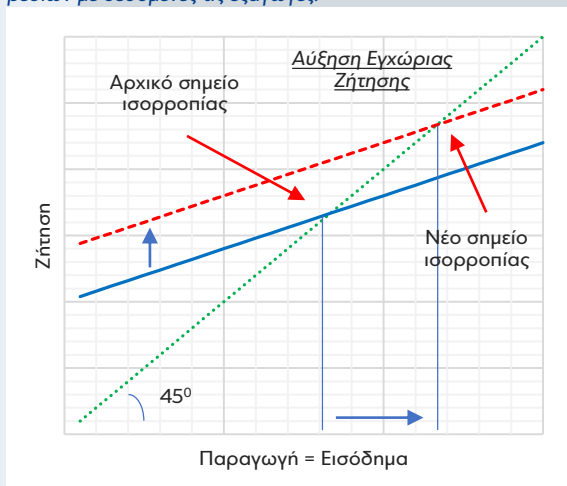
Στυλιανός Γ. Γώγος, PhD
Οικονομικός Αναλυτής
sgogos@eurobank.gr

Επί παραδείγματι, στην περίπτωση της Ελλάδας, και συγκεκριμένα κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 2000 μέχρι το ξέσπασμα της μεγάλης ύφεσης (2008), η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ στηριζόταν στην ισχυρή ενίσχυση της εγχώριας ζήτησης. Η μείωση του κόστους δανεισμού (κυρίως λόγω του τερματισμού του συναλλαγματικού κινδύνου που συνεπαγόταν η είσοδος στην Ευρωζώνη), οι θετικές προσδοκίες, η πιστωτική και η δημοσιονομική επέκταση οδήγησαν στο προαναφερθέν αποτέλεσμα.² Ωστόσο, η υψηλή ενίσχυση της εγχώριας ζήτησης σε μια οικονομία όπως η ελληνική με διαρκώς μειούμενη ανταγωνιστικότητα είχε ως αποτέλεσμα τη μεγάλη αύξηση των εισαγωγών και τη διεύρυνση του ελλείμματος του εξωτερικού ισοζυγίου, από το ήδη υψηλό -6,8% του ονομαστικού ΑΕΠ το 2002 στο -15,2% το 2007 (βλέπε θεωρητικό παράδειγμα 1).

Θεωρητικά παραδείγματα διεύρυνσης του ελλείμματος του εξωτερικού ισοζυγίου σε συνθήκες ανάπτυξης (παράδειγμα 1.) και ύφεσης (παράδειγμα 2.)

Παράδειγμα 1: Η αύξηση της εγχώριας ζήτησης (π.χ. λόγω δημοσιονομικής και πιστωτικής επέκτασης) οδηγεί μέσω του πολλαπλασιαστού σε αύξηση της παραγωγής και του εισοδήματος. Όσο μεγαλύτερη είναι η ροπή προς τις εισαγωγές τόσο μεγαλύτερη θα είναι η μείωση του ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών με δεδομένες τις εξαγωγές.

Παράδειγμα 2: Η μείωση των εξαγωγών (π.χ. λόγω COVID-19) οδηγεί σε πτώση του ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών. Η τελευταία αντισταθμίζεται εν μέρει από τη συρρίκνωση των εισαγωγών που προκαλεί το υφεσιακό αποτέλεσμα.

² Βλέπε G. Alogoskoufis (2019), "Greece and the Euro: A Mundellian Tragedy", Hellenic Observatory Discussion Papers on Greece and Southeast Europe, Paper No. 136.

Στην τρέχουσα περίοδο η διεύρυνση του εξωτερικού ελλείμματος (-€9,4 δις στο 10-μνηνο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2020 από -€0,8 δις το αντίστοιχο διάστημα πέρυσι) πηγάζει κυρίως από τη μεγάλη μείωση των τουριστικών εισπράξεων (εξαγωγές υπηρεσιών) που προκάλεσε η πανδημία του κορωνοϊού COVID-19. Η ύφεση οδήγησε σε μείωση των εισαγωγών με αποτέλεσμα να αντισταθμιστεί εν μέρει η χειροτέρευση του εξωτερικού ισοζυγίου (βλέπε θεωρητικό παράδειγμα 2).

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της ΤτΕ (Δεκέμβριος 2020, ενδιάμεση έκθεση νομισματικής πολιτικής, βασικό σενάριο) το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών για το 2021 εκτιμάται να διατηρηθεί κοντά στα επίπεδα του 2020 (-5,3% του ονομαστικού ΑΕΠ). Ο λόγος είναι: 1^ο τα προβλεπόμενα τουριστικά έσοδα για το 2021 δεν θα προσεγγίσουν τα επίπεδα του 2019 και 2^ο η εκτιμώμενη ανάκαμψη και η αύξηση της εγχώριας ζήτησης θα ενισχύσει τις εισαγωγές. Υποθέτοντας ότι οι επιπτώσεις στον τομέα των εξαγωγών υπηρεσιών από την πανδημία του κορωνοϊού COVID-19 δεν θα είναι βραχύβιες, ο ρόλος των εξαγωγών εμπορευμάτων καθίσταται ιδιαίτερα κρίσιμος για την πορεία της ελληνικής οικονομίας στο επόμενο χρονικό διάστημα. Οι εξαγωγές εμπορευμάτων εκτός από πηγή αύξησης του εισοδήματος και στήριξης της ανάκαμψης δύνανται να αποτελέσουν και παράγοντα συγκράτησης του ελλείμματος του εξωτερικού ισοζυγίου. Την εποχή των προγραμμάτων προσαρμογής (και πριν από αυτά) τονίζονταν από πολλούς οικονομολόγους στο εσωτερικό και στο εξωτερικό η ανάγκη ενίσχυσης της εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.³ Τώρα που λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της πανδημίας επλήγη ένας βασικός πυλώνας εξωτερικής ζήτησης όπως ο τουρισμός, τώρα που αναμένεται εισροή κεφαλαίων από την αλλοδαπή μέσω του ταμείου ανάκαμψης, η προαναφερθείσα ανάγκη μεγεθύνεται. Δεν θα πρέπει να λησμονούμε ότι το εξωτερικό χρέος της ελληνικής οικονομίας παραμένει πολύ υψηλό και οι παρούσες διεθνείς χρηματοοικονομικές συνθήκες μπορεί να μεταβληθούν στο μέλλον.

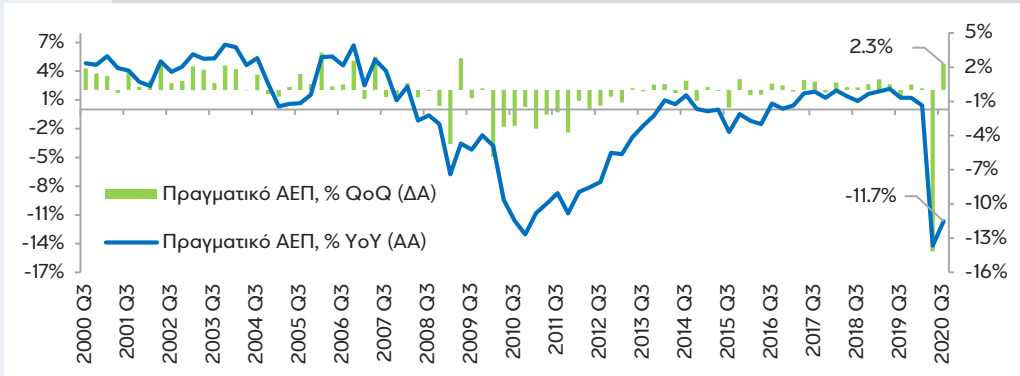
³ Βλέπε Τ. Αναστασάτος (2008), “Η Επιδείνωση του Ελληνικού Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών: Αίτια, Επιπτώσεις και Σενάρια Προσαρμογής”, Eurobank Research – Οικονομία και Αγορές, Τόμος III, Τεύχος 6, Ιούνιος 2008.

Πίνακας Α1: Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας

Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Το 3^ο τρίμηνο 2020 η ετήσια % μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ ήταν -11,7% (-14,2% (2020Q2) και +1,2% (2019Q3)), η αντίστοιχη τριμηνιαία % μεταβολή ήταν +2,3% (-14,1% (2020Q2) και -0,7% (2019Q3))

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Νοε-2020: 2020 -9,0%, 2021 5,0%, 2022 3,5%

ΑΕΠ (% YoY & % QoQ)

Περίοδος: 2000Q3–2020Q3

Στοιχεία: τριμηνιαία

Μέσος Όρος: -0,3%

Διάμεσος: +0,9%

Μέγιστο: +6,8% (2003Q4)

Ελάχιστο: -14,2% (2020Q2)

AA = αριστερός άξονας

ΔΑ = δεξιός άξονας

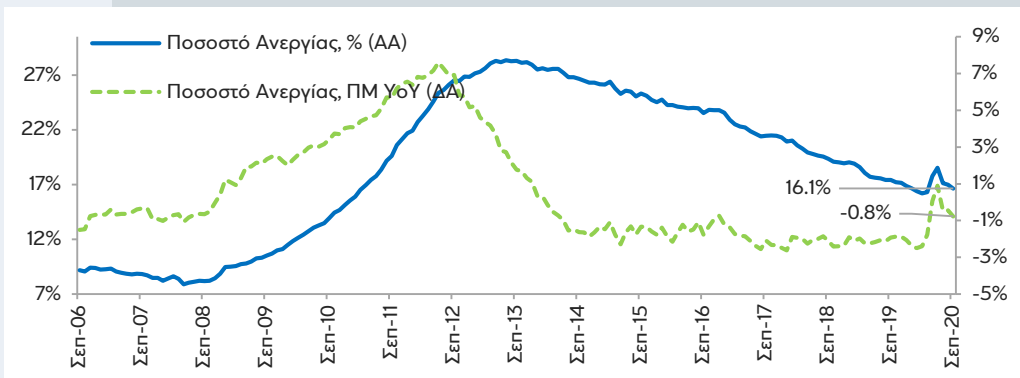
Δημοσίευση: 4/12/2020 (προσωρινά στοιχεία)

Επομ. δημ.: 8/3/2021 (προσωρινά στοιχεία)

Ποσοστό Ανεργίας (εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Τον Σεπτέμβριο 2020 το ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε στο 16,1% (16,5% (8/2020) και 16,9% (9/2019)) και το αντίστοιχο μέσο ετήσιο μέγεθος (ΜΟ 12 μηνών) ήταν στο 16,5% (16,6% (8/2020) και 17,8% (9/2019))

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Νοε-2020: 2020 18,0%, 2021 17,5%, 2022 16,7%

Ποσοστό Ανεργίας (%)

Περίοδος: 9/2006-9/2020

Στοιχεία: μηνιαία

Μέσος Όρος: 18,2%

Διάμεσος: 18,8%

Μέγιστο: 27,9% (7/2013)

Ελάχιστο: 7,4% (5/2008)

AA = αριστερός άξονας

ΔΑ = δεξιός άξονας

ΠΜ = ποσοστ, μοναδ,

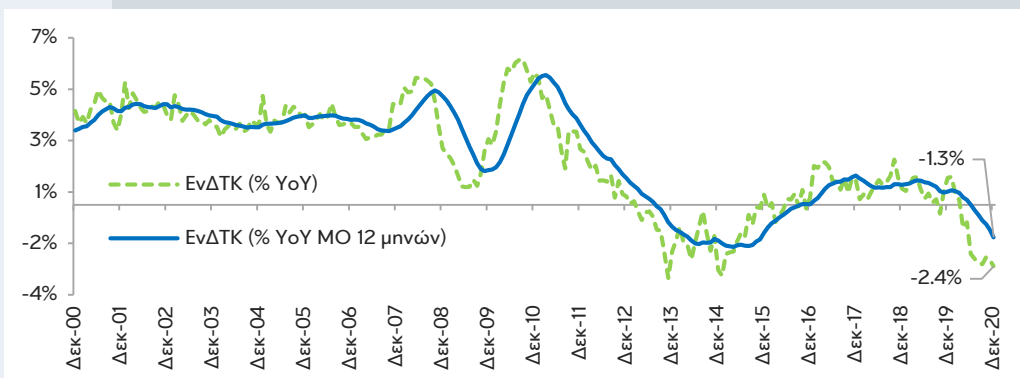
Δημοσίευση: 10/12/2020

Επομ. δημ.: 15/1/2021

Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή

Τον Δεκέμβριο 2020 η ετήσια % μεταβολή του ΕνΔΤΚ ήταν -2,4% (-2,1% (11/2020) και +1,1% (12/2019)) και η αντίστοιχη μέση ετήσια % μεταβολή (ΜΟ 12 μηνών) ήταν -1,3% (-1,0% (10/2020) και +0,5% (12/2019))

Προβλέψεις για το σύνολο του έτους – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Νοε-2020: 2020 -1,3%, 2021 0,9%, 2022 1,3%

ΕνΔΤΚ (% YoY)

Περίοδος: 12/2000-12/2020

Στοιχεία: μηνιαία

Μέσος Όρος: +1,8%

Διάμεσος: +2,1%

Μέγιστο: +5,7% (9/2010)

Ελάχιστο: -2,9% (11/2013)

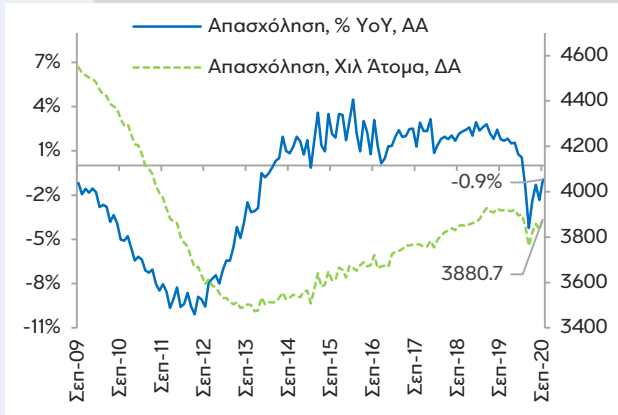
Δημοσίευση: 14/1/2021

Επομ. δημ.: 15/2/2021

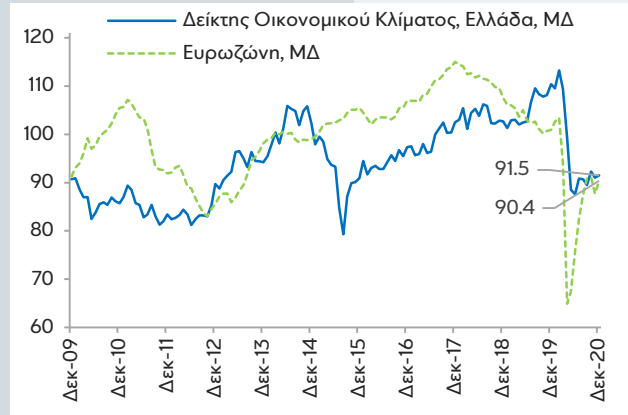
Πηγή: (α) Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), (β) Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission), (γ) Eurobank Research

Πίνακας Α2: Δείκτες Οικονομικής Δραστηριότητας (υψηλής συχνότητας) της Ελληνικής Οικονομίας

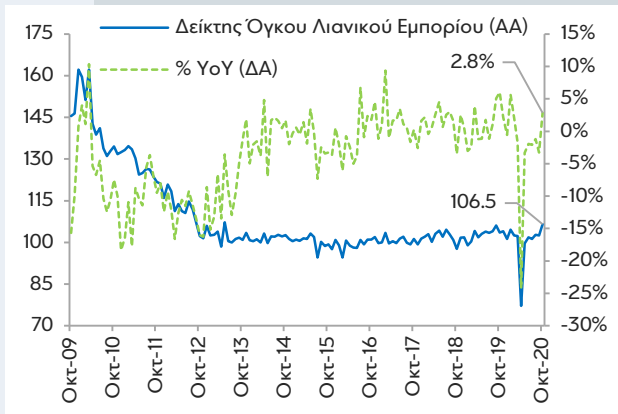
Απασχόληση (σύνολο οικονομίας): -0,9% YoY τον Σεπ-20 από -2,3% YoY τον Αυγ-20, -0,4% YoY την περίοδο Οκτ-19 – Σεπ-20 (12Μ) από +2,4% YoY την περίοδο Αυγ-18 – Σεπ-19 (επόμενη δημοσίευση: 15/1/2021)

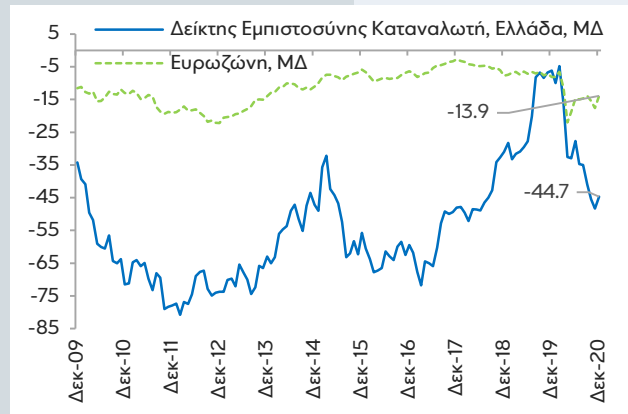
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος: 91,5 ΜΔ τον Δεκ-20, +0,5 ΜΔ MoM και -18,9 ΜΔ YoY τον Δεκ-20 από -1,3 ΜΔ MoM και -17,1 YoY ΜΔ τον Νοε-20 (επόμενη δημοσίευση: 28/1/2021)

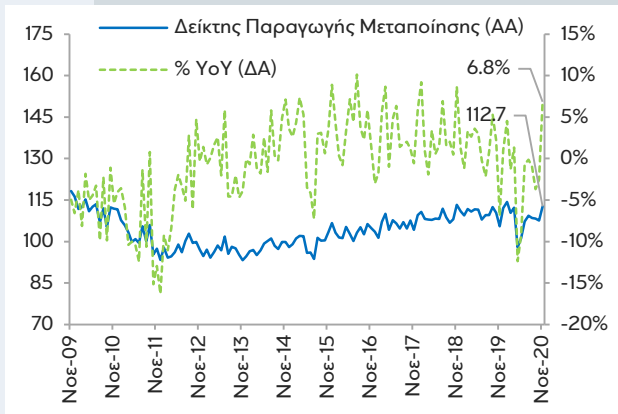
Δείκτης Όγκου Λιανικού Εμπορίου: +3,8% MoM και +2,8% YoY τον Οκτ-20 από -0,2% MoM και -3,3% YoY τον Σεπ-20, -2,2% YoY την περίοδο Νοε-19 – Οκτ-20 (12Μ) από +0,9% YoY την περίοδο Νοε-18 – Οκτ-19 (επόμενη δημοσίευση: 29/1/2021)

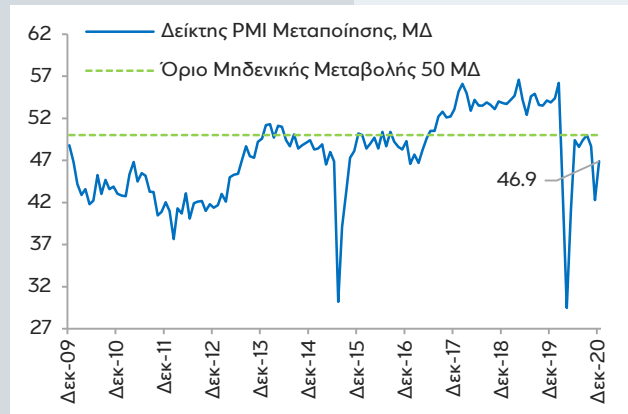
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτή: -44,7 ΜΔ τον Δεκ-20, +3,6 ΜΔ MoM και -38,5 ΜΔ YoY τον Δεκ-20 από -2,8 ΜΔ MoM και -41,5 ΜΔ YoY τον Νοε-20 (επόμενη δημοσίευση: 28/1/2020)

Δείκτης Παραγωγής Μεταποίησης: +4,7% MoM και +6,8% YoY τον Νοε-20 από -0,6% MoM και -2,5% YoY τον Οκτ-20, -1,5% YoY την περίοδο Δεκ-19 – Νοε-20 (12Μ) από +0,9% YoY την περίοδο Δεκ-18 – Νοε-19 (επόμενη δημοσίευση: 9/2/2021)

Δείκτης PMI Μεταποίησης: 46,9 ΜΔ τον Δεκ-20, +4,6 ΜΔ MoM και -7,0 ΜΔ YoY τον Δεκ-20 από -6,4 ΜΔ MoM και -11,8 ΜΔ YoY τον Νοε-20 (επόμενη δημοσίευση: 1/2/2021)

Πηγή: (α) Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), (β) Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ), (γ) IHS Markit, (δ) Eurobank Research
Σημείωση: (α) ως ΜΔ ορίζουμε τις μονάδες δείκτη και ως MoM και YoY τη μηνιαία και την ετήσια μεταβολή αντίστοιχα

Πίνακας Α3: Βασικά Μακροοικονομικά - Μικροοικονομικά Μεγέθη της Ελληνικής Οικονομίας

Ενημέρωση: 14/1/2021																
Μεταβλητές	Στοιχ.	Πηγή	Παράθεση	Εποχ. Διόρθ.	Τελευταία Παρατήρηση	Παρατήρηση Προηγούμενης Περιόδου				Παρατηρήσεις Παρελθόντων Ετών						
Βασική Επισκόπηση																
Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	y	(1), (7)	% YoY	-	1.9%	2019	1.6%	2018	1.3%	2017	-0.5%	2016	-0.4%	2015	0.7%	2014
Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν			€ δις	-	183.6		180.3		177.5		175.2		171.1		176.8	
Ονομαστικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν			€ δις	-	183.4		179.7		177.2		174.2		171.1		177.3	
Ποσοστό Ανεργίας			%	-	17.3%		19.3%		21.5%		23.5%		24.9%		26.5%	
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή			% YoY	-	0.5%		0.8%		1.1%		0.0%		-1.1%		-1.4%	
Αποπληθωριστής Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος			% YoY	-	0.2%		-0.1%		0.4%		-0.6%		-0.3%		-1.9%	
Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	q		% YoY	Ναι	-11.7%	2020 Q3	-14.2%	2020 Q2	1.2%	2019 Q3	0.9%	2018 Q3	1.9%	2017 Q3	0.6%	2016 Q3
Πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν			% QoQ	Ναι	2.3%		-14.1%		-0.7%		0.2%		0.7%		0.6%	
Ποσοστό Ανεργίας	m		%	Ναι	16.1%	Σεπ-20	16.5%	Αυγ-20	16.9%	Σεπ-19	18.8%	Σεπ-18	21.0%	Σεπ-17	23.0%	Σεπ-16
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή			% YoY	-	-2.4%	Δεκ-20	-2.1%	Νοε-20	1.1%	Δεκ-19	0.6%	Δεκ-18	1.0%	Δεκ-17	0.3%	Δεκ-16
Αποπληθωριστής Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	q		% YoY	Ναι	0.7%	2020 Q3	-2.3%	2020 Q2	0.1%	2019 Q3	-0.6%	2018 Q3	0.6%	2017 Q3	-0.8%	2016 Q3
Σύνιστ. Πραγμ. Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος																
Πραγμ. Ιδιωτική Καταναλ. (Νοικοκυριά και ΜΚΙΕΝ)	q	(1), (7)	% YoY	Ναι	1.0%	2020 Q3	-12.0%	2020 Q2	1.5%	2019 Q3	1.7%	2018 Q3	2.4%	2017 Q3	3.5%	2016 Q3
Πραγμ. Δημόσια Καταναλώση			% YoY	Ναι	4.4%		-2.7%		-1.2%		-4.4%		0.0%		1.1%	
Πραγμ. Επενδύσεις Παγίων (Ιδιωτικές και Δημόσιες)			% YoY	Ναι	-0.3%		4.6%		0.3%		-16.6%		23.6%		-2.5%	
Πραγμ. Εξαγωγές (Αγαθά και Υπηρεσίες)			% YoY	Ναι	-44.9%		-33.1%		9.9%		7.9%		8.8%		1.8%	
Πραγμ. Εισαγωγές (Αγαθά και Υπηρεσίες)			% YoY	Ναι	-6.4%		-12.9%		3.3%		6.5%		8.4%		7.0%	
Αποτελεσματικότητα																
Πραγμ. Παραγωγικ. της Εργασίας (ανά άτομο)	q	(4), (7)	% YoY	Ναι	-10.0%	2020 Q3	-11.6%	2020 Q2	0.3%	2019 Q3	-0.9%	2018 Q3	3.1%	2017 Q3	-3.8%	2016 Q3
Πραγμ. Παραγωγικ. της Εργασίας (ανά ώρα εργασίας)			% YoY	Ναι	-7.6%		17.9%		3.5%		-2.5%		2.5%		-3.0%	
Αγορά Εργασίας																
Απασχολούμενοι	m	(1), (7)	χιλ. άτομα	Ναι	3880.7	Σεπ-20	3833.2	Αυγ-20	3917.4	Σεπ-19	3848.9	Σεπ-18	3768.3	Σεπ-17	3720.5	Σεπ-16
Άνεργοι			χιλ. άτομα	Ναι	747.0		756.6		797.5		893.5		999.1		1114.2	
Εργατικό Δυναμικό			χιλ. άτομα	Ναι	4627.7		4589.8		4714.9		4742.4		4767.4		4834.7	
Μη Ενεργός Πληθυσμός			χιλ. άτομα	Ναι	3259.0		3299.2		3206.4		3223.9		3237.6		3204.5	
Αγορά Ακινήτων																
Δείκτης Τιμών Διαμερισμάτων	q	(2), (7)	% YoY	Όχι	3.2%	2020 Q3	4.2%	2020 Q2	8.3%	2019 Q3	2.2%	2018 Q3	-0.7%	2017 Q3	-1.5%	2016 Q3
Βιομηχανία και Εμπόριο																
Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών (PMI)	m	(5), (7)	ΜΔ	Ναι	46.9	Δεκ-20	42.3	Νοε-20	53.9	Δεκ-19	53.8	Δεκ-18	53.1	Δεκ-17	49.3	Δεκ-16
Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής	(1), (7)		% YoY	Ναι	8.4%	Νοε-20	-3.6%	Οκτ-20	-9.5%	Νοε-19	5.5%	Νοε-18	1.4%	Νοε-17	2.1%	Νοε-16
Δείκτης Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο			% YoY	Ναι	2.8%	Οκτ-20	-3.3%	Σεπ-20	6.0%	Οκτ-19	-3.5%	Οκτ-18	0.2%	Οκτ-17	1.8%	Οκτ-16
Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Χονδρικό Εμπόριο	q	(1), (7)	% YoY	Ναι	-10.0%	2020 Q3	-19.9%	2020 Q2	-3.9%	2019 Q3	10.6%	2018 Q3	2.0%	2017 Q3	2.7%	2016 Q3
Δείκτης Κύκλου Εργασιών στον Τομέα των Αυτοκιν.			% YoY	Ναι	-2.6%		-38.1%		6.4%		14.3%		5.4%		14.6%	
Εξωτερικές Τομέας																
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (Α+Β+Γ+Δ)	m	(2), (7)	Σ12m € δις	Όχι	-11.3	Οκτ-20	-11.2	Σεπ-20	-3.7	Οκτ-19	-4.9	Οκτ-18	-3.4	Οκτ-17	-2.6	Οκτ-16
Α. Ισοζύγιο Αγαθών (Α1+Α2+Α3)			Σ12m € δις	Όχι	-18.9		-19.5		-23.0		-22.1		-20.3		-17.7	
A1. Καυσίμων			Σ12m € δις	Όχι	-3.3		-3.7		-5.2		-4.8		-4.2		-3.0	
A2. Πλοίων			Σ12m € δις	Όχι	-0.1		-0.1		-0.3		-0.1		0.0		0.0	
A3. Χωρίς Καύσιμα και Πλοία			Σ12m € δις	Όχι	-15.4		-15.7		-17.6		-17.2		-16.1		-14.7	
Β. Ισοζύγιο Υπηρεσιών (Β1+Β2+Β3)			Σ12m € δις	Όχι	7.5		8.3		21.2		19.1		18.3		16.0	
B1. Ταξιδιωτικό			Σ12m € δις	Όχι	3.5		4.2		15.5		13.8		12.7		11.2	
B2. Μεταφορών			Σ12m € δις	Όχι	4.3		4.5		6.0		5.4		5.0		4.5	
B3. Λοιπών Υπηρεσιών			Σ12m € δις	Όχι	-0.2		-0.3		-0.2		-0.2		0.5		0.3	
Γ. Ισοζύγιο Πρωτογενών Εισοδημάτων (Γ1+Γ2+Γ3)			Σ12m € δις	Όχι	-0.8		-0.8		-1.7		-1.6		-0.8		-0.5	
Γ1. Άμοιβών και Μισθών			Σ12m € δις	Όχι	-1.2		-1.2		-1.2		-1.1		-1.1		-1.0	
Γ2. Τόκων, Μερισιμάτων και Κερδών			Σ12m € δις	Όχι	-2.5		-2.5		-3.0		-3.2		-2.2		-2.4	
Γ3. Λοιπών Πρωτογενών Εισοδημάτων			Σ12m € δις	Όχι	2.9		2.9		2.5		2.8		2.5		2.9	
Δ. Ισοζύγιο Δευτερογενών Εισοδημάτων (Δ1+Δ2)			Σ12m € δις	Όχι	0.8		0.7		-0.2		-0.3		-0.6		-0.4	
Δ1. Γενικής Κυβέρνησης			Σ12m € δις	Όχι	0.7		0.7		-0.2		-0.7		-0.9		-0.6	
Δ2. Λοιπών Τομέων			Σ12m € δις	Όχι	0.0		0.0		0.1		0.3		0.3		0.2	
Δημοσιονομικά Στοιχεία (Γενική Κυβέρνηση)																
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης % του ΑΕΠ	y	(1), (7)	%	-	1.5%	2019	1.0%	2018	0.7%	2017	0.5%	2016	-5.7%	2015	-3.6%	2014
Πρωτογενές Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης % του ΑΕΠ			%	-	4.5%		4.4%		3.9%		3.8%		-2.1%		0.4%	
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης % του ΑΕΠ			%	-	180.5%		186.2%		179.2%		180.8%		177.0%		180.2%	
Επιτόκια Αναφοράς Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας																
Διευκόλυνση Αποδοχής Καταθέσεων	-	(2), (7)	%	-	-0.50%	18/9/19	-0.40%	16/3/16	-0.30%	9/12/14	-0.20%	10/9/14	-0.10%	11/6/14	0.00%	13/11/13
Δημοπρασίες Σταθερού Επιτοκίου			%	-	0.00%		0.00%		0.05%		0.05%		0.15%		0.25%	
Διευκόλυνση Οριακής Χρηματοδότησης			%	-	0.25%		0.25%		0.30%		0.30%		0.40%		0.75%	
Τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου και Τραπεζικά Επιτόκια																
Απόδοση Τίτλων Ελληνικού Δημοσίου (10 έτη), Τέλος Περιόδου	m	(6), (7)	%	-	0.63%	Δεκ-20	0.64%	Νοε-20	1.46%	Δεκ-19	4.38%	Δεκ-18	4.12%	Δεκ-17	7.03%	Δεκ-16
Τραπεζικό Μέσο Επιτόκιο Καταθέσεων (νέων)	(2), (7)		%	-	0.09%	Νοε-20	0.10%	Οκτ-20	0.19%	Νοε-19	0.28%	Νοε-18	0.29%	Νοε-17	0.35%	Νοε-16
Τραπεζικό Μέσο Επιτόκιο Δανείων (νέων)			%	-	4.14%		4.10%		4.34%		4.63%		4.79%		4.83%	
Τραπεζικό Μέσο Επιτόκιο Καταθέσεων (υφιστάμενων)			%	-	0.09%		0.10%		0.23%		0.29%		0.32%		0.37%	
Τραπεζικό Μέσο Επιτόκιο Δανείων (υφιστάμενων)			%	-	3.76%		3.77%		4.02%		4.27%		4.52%		4.85%	
Χρηματοδότηση																
Γενικό Σύνολο Χρηματοδότησης (Α+Β+Γ+Δ)	m	(2), (7)	€ δις	Όχι	173.8	Νοε-20	173.1	Οκτ-20	174.4	Νοε-19	190.4	Νοε-18	202.8	Νοε-17	222.1	Νοε-16
A. Γενική Κυβέρνηση			€ δις	Όχι	26.9		26.2		19.2		17.3		18.2		23.0	
B. Ιδιωτικές Επιχειρήσεις			€ δις	Όχι	74.2		73.9		74.7		83.2		89.0		95.0	
Γ. Ιδιώτες και ΙΜΚΙ			€ δις	Όχι	64.0		64.4		69.8		77.9		82.7		90.9	
Δ. Αγρότες, Ύληθοι, Επαγγελματίες και Ατομικές Επιχ.			€ δις	Όχι	8.6		8.6		10.7		11.9		12.8		13.2	
Καταθέσεις και Ρέζα																
Σύνολο Καταθέσεων και Ρέζας (Α+Β+Γ+Δ)	m	(2), (7)	€ δις	Όχι	214.4	Νοε-20	212.2	Οκτ-20	199.9	Νοε-19	162.6	Νοε-18	158.9	Νοε-17	162.2	Νοε-16
A. Κάτοικοι Εσωτερικού (Α1+Α2+Α3)			€ δις	Όχι	168.7		166.1		154.0		147.7		138.6		134.4	
A1. Γενική Κυβέρνηση			€ δις	Όχι	10.0		10.4		14.4		16.3		14.7		11.6	
A2. Ιδιωτικές Επιχειρήσεις (Α2.1+Α2.2+Α2.3)			€ δις	Όχι	34.4		33.9		24.7		23.7		22.5		22.2	
A2.1. Ασφαλιστικές Επιχειρήσεις			€ δις	Όχι	1.5		1.9		1.6		1.4		1.5		1.5	
A2.2. Λοιπά Χρηματοοικονομικά Ιδρύματα			€ δις	Όχι	2.3		2.4		2.2		1.8		1.6		3.7	
A2.3. Μη Χρηματοοικονομικές Επιχειρήσεις			€ δις	Όχι	30.6		29.6		20.9		20.5		19.4		16.9	
A3. Νοικοκυριά και ΙΜΚΙ			€ δις	Όχι	123.0		121.8		114.9		107.7		101.3		102.7	
B. Κάτοικοι Χωρών Ευρωζώνης			€ δις	Όχι	2.0		2.0		1.7		1.7		1.4		2.3	
Γ. Μη Κάτοικοι Ευρωζώνης			€ δις	Όχι	6.1		6.2		6.4		5.3		6.2		6.2	
Δ. Υποκείμενες Σχετίζι με Μεταβιβαζ. Περίοδα. Στοιχεία			€ δις	Όχι	37.6		37.9		37.8		37.9		37.6		37.3	
Δείκτες Εμπιστοσύνης																
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	m	(3), (7)	ΜΔ	Ναι	91.5	Δεκ-20	91.0	Νοε-20	110.4	Δεκ-19	102.7	Δεκ-18	102.5	Δεκ-17	97.3	Δεκ-16
Βιομηχανία (στάθμιση 40%)			ΜΔ	Ναι	-10.3		-12.4		2.0		-5.0		0.2		-5.7	
Υπηρεσίες (στάθμιση 30%)			ΜΔ	Ναι	-30.4		-28.8		29.1		11.4		13.4		-3.1	
Καταναλωτής (στά																

Ομάδα Ανάλυσης και Έρευνας

Δρ, Τάσος Αναστασιάτος | Επικεφαλής Οικονομολόγος Ομίλου Eurobank
tanastasatos@eurobank.gr | + 30 214 40 59 706

Άννα Δημητριάδου
Οικονομική Αναλύτρια
andimitriadou@eurobank.gr
+ 30 210 37 18 793

Ιωάννης Γκιώνης
Ανώτερος Οικονομολόγος
igkionis@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 707

Δρ, Στυλιανός Γώγος
Οικονομικός Αναλυτής
sgogos@eurobank.gr
+ 30 210 37 18 733

Μαρία Κασόλα
Οικονομική Αναλύτρια
mkasola@eurobank.gr
+ 30 210 33 18 708

Όλγα Κοσμά
Ερευνήτρια Οικονομολόγος
okosma@eurobank.gr
+ 30 210 37 18 728

Παρασκευή Πετροπούλου
Ανώτερη Οικονομολόγος
rpetropoulou@eurobank.gr
+ 30 210 37 18 991

Δρ, Θεόδωρος Ράπανος
Οικονομικός Αναλυτής
v-trapanos@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 711

Δρ, Θεόδωρος Σταματίου
Ανώτερος Οικονομολόγος
tstamatiou@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 708

Ευαγγελία Τσιμπρού
Οικονομική Αναλύτρια
etsiamprou@eurobank.gr
+ 30 214 40 59 712

Περισσότερες εκδόσεις μας διαθέσιμες στην ηλεκτρονική διεύθυνση που ακολουθεί: <https://www.eurobank.gr/en/group/economic-research>
Εγγραφείτε ηλεκτρονικά, σε: <https://www.eurobank.gr/el/omilos/oikonomikes-analuseis/forma-ekdilosis-endiaferontos>
Ακολουθήστε μας στο twitter: https://twitter.com/Eurobank_Group
Ακολουθήστε μας στο LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/eurobank>

DISCLAIMER

This report has been issued by Eurobank S.A. ("Eurobank") and may not be reproduced in any manner or provided to any other person. Each person that receives a copy by acceptance thereof represents and agrees that it will not distribute or provide it to any other person. This report is not an offer to buy or sell or a solicitation of an offer to buy or sell the securities mentioned herein, Eurobank and others associated with it may have positions in, and may effect transactions in securities of companies mentioned herein and may also perform or seek to perform investment banking services for those companies. The investments discussed in this report may be unsuitable for investors, depending on the specific investment objectives and financial position. The information contained herein is for informative purposes only and has been obtained from sources believed to be reliable but it has not been verified by Eurobank. The opinions expressed herein may not necessarily coincide with those of any member of Eurobank. No representation or warranty (express or implied) is made as to the accuracy, completeness, correctness, timeliness or fairness of the information or opinions herein, all of which are subject to change without notice. No responsibility or liability whatsoever or howsoever arising is accepted in relation to the contents hereof by Eurobank or any of its directors, officers or employees. Any articles, studies, comments etc, reflect solely the views of their author. Any unsigned notes are deemed to have been produced by the editorial team. Any articles, studies, comments etc, that are signed by members of the editorial team express the personal views of their author.

